

Nr 111.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om statsbidrag till ett vattenförsörjnings- och avloppsföretag inom Öckerö kommun. (4:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Gustavson* och *Karl Andersson*. (I: 22) och den andra inom andra kammaren av herr *Ulbult m. fl.* (II: 32), har hemställts, att riksdagen måtte *dels* besluta medgiva, att i motionen angivet vattenförsörjnings- och avloppsföretag för Öckerö kommun må understödjas enligt de i allmänhet gällande grunderna för statsbidrag till dylika anläggningar, *dels* för ändamålet anvisa till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande under budgetåret 1947/48 ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för nämnda yrkanden, får utskottet hänvisa till motionen II: 32.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning framställd begäran, yttrande avgivits av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, vilket yttrande såsom bilaga fogats härvid (*Bilaga*).

Den bofasta befolkningen inom Öckerö kommun uppgår till inemot *Utskottet.* 7 000 personer. Under sommarmånaderna beräknas ytterligare över 4 000 personer vistas inom kommunen. Tillfredsställande möjligheter att tillgodose kommunens innevånare med vatten — huvudsakligen från grävda eller sprängda brunnar, vilka lämna ett hårt samt i vissa fall salthaltigt och förorenat vatten — föreligga icke. Svårigheterna bliva så mycket större som allmänna avloppsledningar i stort sett saknas, varför de sanitära förhållandena lämna mycket övrigt att önska.

Verkställd utredning rörande ordnandet av vattenförsörjning och avlopp inom Göteborgs och Bohus län har givit vid handen, att större delen av Öckerö kommun av geologiska skäl icke kan på platsen ordna vattenförsörjningen, vilken därför enligt motionärerna endast kan på tillfredsställande sätt tillgodoses med anlitanande av vattentäkt på fastlandet, lämpligast genom överförande i ett rörledningssystem av vatten från Göteborgs vattenverk.

Motionärerna ha under framhållande härav hemställt, att bidrag av statsmedel måtte beviljas för lösande av kommunens vattenförsörjnings- och avloppsfrågor och att för ändamålet måtte för budgetåret 1947/48 anvisas ett särskilt anslag av 500 000 kronor.

I utlåtande i ärendet har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vitsordat, att de sanitära förhållandena å öarna inom Öckerö kommun äro i hög grad
Bihang till riksdagens protokoll 1947. 6 saml. Nr 111—114.

otillfredsställande och att en tillfredsställande vattenförsörjning endast kan åstadkommas genom tillförsel av vatten från fastlandet genom på sjöbotten nedlagda ledningar. Under framhållande bland annat att ifrågasatt vattenförsörjningsanläggning icke kan utbyggas i etapper, att kostnaden för erforderlig anläggning preliminärt kan uppskattas till i runt tal åtta miljoner kronor och att det icke synes rimligt att bidrag till ett företag av den storleksordning, varom här vore fråga, bestrides av medel under anslaget till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp, har styrelsen tillstyrkt, att principbeslut fattas att statsbidrag enligt gällande grunder för utrednings- och undersökningsarbeten samt för påbörjande av vissa delar av en anläggning för vattenförsörjning och avlopp för kommunen må kunna utgå.

Utskottet delar motionärernas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen biträdda uppfattning, att skäl tala för att staten lämnar sin medverkan vid lösandet av Öckerö kommuns vatten- och avloppsfråga i form av bidrag enligt för dylika bidrag gällande grunder. Det företag varom här är fråga är emellertid av betydande räckvidd. Enligt utskottets mening måste det anses erforderligt, att, innan statsmakterna definitivt binda sig för företaget, ytterligare utredning förebringas rörande såväl de tekniska förutsättningarna för en ändamålsenlig lösning och de härmed förenade kostnaderna som kommunens möjlighet och villighet att för sin del bidra till frågans lösning. Utredningskostnaderna torde emellertid komma att bli betydande; enligt vad utskottet under hand erfarit från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen torde de uppgå till omkring 100 000 kronor. Utskottet förordar, att medel anvisas för bestridande av de enligt gällande statsbidragsgrunder på statsverket ankommande kostnaderna för ifrågasatt utredningsarbete, eller i runt tal $\left(\frac{60}{100} \times 100\,000 =\right)$ 60 000 kronor. Utskottet försätter därvid, att Öckerö kommun skall vara villig bestrida återstående utredningskostnader ävensom, därest anläggningsföretaget framdeles finnes böra komma till utförande, den del av kostnaderna härför, som icke enligt gällande eller framdeles beslutade grunder skall bestridas av statsmedel.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 22 och II: 32, till *Bidrag till kostnaderna för utredning rörande ifrågasatt vattenförsörjnings- och avloppsföretag för Öckerö kommun* för budgetåret 1947/48 under sjätte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Stockholm den 9 maj 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 112.

Kungl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Bilaga.

Till Riksdagens statsutskott.

Genom nådig remiss den 14 februari 1947 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anbefallts att till statsutskottet avgiva yttrande över två inom riksdagen väckta likalydande motioner I:22 och II:32 om statsbidrag till en anläggning för vattenförsörjning och avlopp inom Öckerö kommun, Göteborgs och Bohus län. Till åtlydnad härav får väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anföra följande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen delar och vitsordar i allt väsentligt de i motionerna framförda synpunkterna. De sanitära förhållandena på öarna, särskilt på de öar där tätbebyggelse är utpräglad, måste obetingat betecknas såsom i hög grad otillfredsställande, i första hand för den bofasta befolkningen men sommartid i lika hög om inte — med hänsyn till större mottaglighet för den s. k. sommarsjukan — i än högre grad för det betydande antal personer, som vistas på eller tillfälligt besöka öarna i rekreationssyfte. Av den utförda s. k. generalplaneutredningen framgår att en tillfredsställande vattenförsörjning endast kan åstadkommas genom tillförsel av vatten från fastlandet och att detta, i varje fall om ett vattenbehov av normal storleksordning skall tillgodoses, måste ske genom på sjöbotten nedlagda ledningar, vilka skulle få en sammanlagd längd av i runt tal 10 km. Med hänsyn dels härtill, dels till den ca 14 km långa tillförselledning, som enligt generalplaneutredningen erfordras på fastlandet, kan en vattenförsörjningsanläggning för Öckerö kommun icke utbyggas i etapper, som var för sig tillgodose delar av kommunen, utan anläggningen måste praktiskt taget i sin helhet färdigställas i ett sammanhang. Beträffande kostnaderna för en sådan anläggning må framhållas, att det i generalplaneutredningen angivna kostnadsbeloppet, 5,3 Mkr. vid 1939 års prisnivå, endast är grundat på överslagsberäkningar. Med någon större grad av noggrannhet kan kostnadsfrågan icke bedömas förrän erforderliga detaljutredningar verkställts. Preliminärt kan kostnaden emellertid på grundval av generalplaneutredningen angivas till i runt tal 8 Mkr.

Det är uppenbarligen icke rimligt att av hittills anslagna eller i årets statsverksproposition föreslagna bidragsmedel bevilja bidrag till ett företag av denna storleksordning, vilket under flera år skulle kräva en väsentlig del av det för hela landet avsedda bidragsanslaget så länge detta är av hittillsvarande storleksordning. Härtill kommer ytterligare att bidragsverksamheten i enlighet med statsmakternas uttalanden hittills varit att anse såsom närmast av försökskaraktär och bidragsbestämmelserna såsom provisoriska. Även med hänsyn härtill kan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen knappast tänkas besluta bidrag till en anläggning av nu ifrågavarande omfattning förrän statsmakterna på grundval av pågående utredning givit statsbidragssystemet en mera definitiv utformning och angivit närmare riktlinjer för bidragsgivningen.

Flera skäl tala emellertid för att ett positivt beslut för lösande av Öckerö kommuns vatten- och avloppsfråga bör fattas snarast möjligt. Det främsta av dessa äro de rådande sanitära missförhållandena. Då vidare de förberedande arbeten och utredningar, som måste föregå utförandet av anläggning, varom här är fråga, äro omfattande och tidskrävande, är det av särskild vikt att dessa få påbörjas så fort som möjligt. Det må framhållas,

att undervattensledningar av den art och omfattning som de här ifrågavarande icke tidigare utförts i vårt land, varför företaget i dessa delar måste innefatta ett mer än vanligt tids- och arbetskrävande undersöknings- och projekteringsarbete. Detsamma kan även bliva fallet i fråga om utförande ur värmeisolerings synpunkt av ledningar på eller i berg i syfte att nedbringa kostnaderna för sprängningsarbeten. Även vissa andra förberedelsearbeten kunna beräknas medföra tämligen stor tidsutdräkt.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppfattning vore det lämpligt att ett principbeslut fattas av statsmakterna, att statsbidrag må utgå till ifrågavarande företag. Undersöknings- och övriga förberedelsearbeten skulle då snarast kunna igångsättas. (Det må erinras att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för närvarande icke äger bevilja bidrag till undersöknings- och projekteringsarbeten; först i samband med att bidrag beviljas till anläggnings utförande må bidrag i efterskott utgå till havda, på den anläggningsdel, vartill bidrag beviljats, belöpande utredningskostnader.) Samtidigt skulle ledningsnätet på Hönon, vartill förslag föreligger, kunna utföras, varigenom avloppsförhållandena på denna ö, vilka äro särskilt otillfredsställande, skulle kunna ordnas på relativt kort tid. För de lodnings- och bottenundersökningsarbeten, som erfordras för undervattensledningarna, vore det även av värde, att anläggningsarbete samtidigt pågick i land med hänsyn till önskvärldheten att kunna sysselsätta arbetskraft under tid, då vind och sjöhävning omöjliggör arbete med nämnda undersökningar.

Beträffande storleken av det anslag, som för ändamålet bör ställas till förfogande för nästa budgetår, kan närmare beräkning härom icke för närvarande uppgöras, dels emedan omfattningen av de arbeten, som under året kunna komma till utförande, icke kan närmare bedömas, dels emedan den procentuella storleken av statsbidraget ej heller kan fastställas, förrän efter det utredningsarbetet avslutats. Styrelsen får därför föreslå, att vid ett eventuellt bifall till motionerna riksdagens beslut gives den utformningen, att bidrag må utgå till utrednings- och undersökningsarbeten för samt till påbörjande av vissa delar av en anläggning för vattenförsörjning och avlopp för Öckerö kommun med det belopp, som enligt gällande eller blivande bestämmelser kan komma att fastställas, och att statsverket och Öckerö kommun i avvaktan härpå förskottsvis skola bestrida kostnaderna med 60 respektive 40 procent samt att i anslaget till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1947/48 inräknas ett belopp av 500 000 kronor för ändamålet med befogenhet för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såväl att för företaget disponera större belopp av bidragsanslaget, om så skulle visa sig önskvärdt, som även att använda del av beloppet för bidraggivning till andra företag, därest arbeten av mot beloppet svarande omfattning icke skulle under budgetåret kunna komma till utförande beträffande Öckerö-anläggningen.

I den slutliga handläggningen av detta ärende hava förutom undertecknade deltagit byråchefen Braune.

Stockholm den 3 mars 1947.

Kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen

NILS BOLINDER.

BENGT PETRELIUS.